

Ege'ye Bahar Gelince Hepatoloji Okulunu Açtılar

“Bilim ve Akıl Rehberinse Hata Yapsan da Yanlış Yapmazsın”

Doçent olana dek karaciğer hastalıklarına diğer arkadaşlarım kadar ilgi duydum. Sonra o alanı ilgi duyanlara bıraktım, Kronik Hepatitlerin tedavisi ile hiç uğraşmadım. Bilimin gelişiminin nasıl olacağını bildiğim için, akademik ortamda çalışan insanların farklı konularda çalışmalar yapmasının, araştırmalarının da aynı konuda yoğunlaştırmasının doğruluğunu savundum. Akademik ortamda herkes her şeyle meşgul olursa zamanla kaos yaşanacağını artık gördük. Ortaya çıkan bu kaotik ortama rağmen, piyasa koşulları ve liberal yaklaşım nedeniyle, hala herkes her şeyle meşgul olmaktadır. Üniversite anlayışında köklü bir değişimle bu yanlış yaklaşımın yıkılacağı kanısındayım. Ülkemizde maalesef üniversitenin ne olduğunu bilen yönetimler iş başına gelmediği için

özgür üniversiteler oluşamadı. Piyasa koşullarına ayak uydururken, mahallenin baskısı, dincilerin baskısı, siyasilerin baskısı gibi faktörler nedeniyle üniversiteler rotasını kaybetti. Şuanda da değişen meteorolojik şartların etkisi ile başıbozuk dolanmakta, nereye nasıl gideceğini bilememektedir. Bu tabloyu gördüğüm için; gastroenteroloji bilim dalı başkanı olunca ilk yaptığım hayırlı iş, tam gün çalışan karaciğer hastalıkları ve inflamatuvar barsak hastalıkları polikliniğini açmam olmuştur. Karaciğer hastalıkları polikliniği yan dallarda uzmanlaşmanın kaçınılmaz olduğunu ortaya koymuştur. Orada sayısız araştırma yapılmasının yanısıra, hastalarımız da ek hiçbir ödeme yapmadan üst düzeyde verilen hizmetten yararlanmışlardır. Sayısız hastamız her fırsatta memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

Serbest ekonomide piyasa koşullarına ayak uydururken, bilimsellikten uzaklaşan, hatta okumaya bile zaman bulamayan, yalnız zaman yönünden fakir olan, yurtdışı toplantılara kendini davet ettirmeyi becerebilen, dünya gezginleri diyebileceğimiz akademisyenler oluştu. Bunlar geze toza, zamanla, kendilerini dünya çapında bilim adamı olduklarını sanmaya başladılar. Sormak hakkımız; bilim nedir? Batı yakasındaki bilimsel gelişmeleri görünce başı dönene “Ne yapalım, bizde olmuyor zamanla olacak.” diyerek, insanımıza kâinatın sonunu beklemeyi öneren karanlık insanlar hızla artıyor.

Bunlar başkalarını uyutmaya çalışırken horlayanlardır. Bildikleri tek şey; her şeyi yapacaklar, her şeye sahip olacaklar, bir de lafla dünya çapında bilim adamı olduklarını ifade edecekler. Bir gün, uyuttukları da, kendileri de başkalarının çekiş sesleriyle uyanacaklardır. O zaman bu topluma verdikleri zararları onlara birileri mutlaka hatırlatacaktır. Onlar, tam gün yasasının üniversitelerde yaşama geçmemesi için de her seviyede gece gündüz çaba göstermişlerdi. Bu dünya çapındakilerden birinin “Muayenehaneler olmasa tıp fakülteleri batır.” dediğini ben kulaklarımla duydum. Bu bulgu onlardaki rahatsızlığın derinliğini ortaya koymaktadır.

Bilim; pozitif bilime gönül vermiş, yeterince bilgi ile donanımlı hale gelmiş, akademik yaşamı özümsemiş, ömrünü insanlığa adanmış özgür düşünen bilim adamlarının çabası ile ilerleyebilir. Bilim adamı bilginin peşindedir, maddi çıkarların değil. Bilim adamı bilinmeyi okuyabilen adamdır. Bilinmeyi okumak için ön bilgiye gereksinim vardır. Bilim insanı özgürce gözlemleyerek, deney yaparak, sorgulayarak, bilgi üretebilen ve elde ettiği bilgileri tüm insanlarla paylaşabilen insandır. Bilim insanı ne başkasını uyutur ne de kendisi uyur. Gerçek bilim adamı çıkarından yana değil özgür bilimden yana tavır koyabilmelidir. Dini dogmaları içselleştirerek bilgi üretmek, bilinmeyi okuyabilmek, algılayabilmek mümkün değildir.

Gerçek bilim insanı klinisyen ise bir ayağı hayvan laboratuvarında, araştırma laboratuvarında, temel bilimlerde, bir ayağı da kliniğinde olandır. Maalesef üniversitelerde yaşanan ekonomik sıkıntılar, özgürlük ve kadro sorunları nedeniyle çağcıl üniversiteler yaşam oluşturulamamaktadır. Bu tablo iyi okunursa; bilim toplumu olmamızdan korkan bir zihniyetin çağcıl gelişimin gerçekleşmesine engel olduğu görülecektir.

Bilimin gelişmesi ve üniversitelerimizin batı ülkelerindeki üniversitelerin seviyesine çıkabilmesi için bu ülkeyi yönetenlerin üst düzeyde maddi ve manevi desteği vermesi gerekmektedir. Artık bu ülkeyi yönetenler şunu çok iyi bilmelidirler. Bu ülkede bilim ve akıl önderliğinde demokrasi geliştirilmez ise karanlığı yıkıp aydınlığa çıkabilmemiz mümkün olmayacaktır.

Mutlak iyi mutlak kötü olamaz. Gerçek olan doğal olandır, bu nedenle de her şey birlikte varlığını devam ettirmektedir. Önemli olan iynin başarısıdır. Bu arada biraz da yaşadıklarımıza geçelim. Mayısta bir gün Prof. Dr. Erol Avşar beni telefonla arayarak 24-27 Mayıs 2012 tarihleri arasında yapılacak IV. Hepatoloji Okuluna davet etti. Bende ona “Emekli oldum, artık çalışmıyorum. Hem de karaciğer ile ilgim yok.” dediysem de ısrar ediyordu. Ben de “Geliyorum.” dedim. Bu toplantıya katılmakla çok iyi yaptığımı toplantıda anladım, çünkü ilk kez katıldığım okulu çok sevdim.

Bu toplantıyı düzenleyen ve beni davet etmeyi unutmayan sevgili Erol Avşar, Yılmaz Çakaloğlu, Nurdan Tözün’e ve Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği’ne sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Hepatoloji, ülkemizde ilk kez İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi’nde gastroenterolojinin yan dalı olarak yaşama geçirilmiştir. Rahmetli Prof. Dr. İlhan Ulağay ve Prof. Dr. Süleyman Yalçın, Prof. Dr. Atilla Ökten gerçek manada Hepatolog olarak çalışmışlardır. Onları izleyen kuşaklar da aynı geleneği

devam ettirmek istemiş olsalar da, o malum Türkiye koşulları nedeniyle, her şeyle, her konuyla, her alanda ilgilenmek durumunda kalmışlardır.

1992 yılında Prof. Dr. Süleyman Yalçın ve Prof. Dr. Atilla Ökten’in öncülüğünde kurulan Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği kuruluşundan bu yana çok başarılı işler yapmıştır. Ankara Tıpta da Prof. Dr. Özden Uzunalımoğlu Hepatolog olarak çalışmayı tercih ederek örnek bir yaklaşım sergilemiştir.

Karaciğer Hastalıkları ağırlıklı çalışan akademisyenler bile Kronik Hepatit tedavisindeki hızlı gelişimi izlemekte ve karaciğerin diğer hastalıklarına zaman ayırmakta sıkıntı çekmektedirler. Ülkemizde Karaciğer Hastalıklarının görülme sıklığındaki artış ve karaciğer transplantasyonuna gün geçtikçe gereksinimin artması gibi birçok nedenle hepatolojinin gastroenterolojinin yan dalı olarak uzmanlık alanı olması ivedilikle gerekmektedir. Artık Sağlık Bakanı biran önce Hepatoloji yan dal eğitim programını hazırlatarak işe başlamalıdır. Sonra da hepatoloji eğitiminin hangi eğitim kurumlarında verile-

ceğini belirlemelidir. Hepatoloji eğitimi için eğitim kurumunun fiziki alt yapısının ve akademik kadrosunun yeterli olması yanında o kurumda düzenli karaciğer transplantasyonunun yapılıyor olması da gerekmektedir. Artık devlet de akıllı olup Hepatolog yetiştirilmesi için eğitim kurumlarına yeterli kadro vermelidir. Birinin de ortaya çıkıp, ülkemizde bugüne dek Hepatoloji programlarının neden açılmadığını ortaya koyacak bir araştırma yapması gerekir.

“Hepatoloji Okulu” toplantısının gerçekleştirildiği günlerde Bodrum’da Epilepsi Kongresi de yapılmaktaydı. Birçok batı ülkesinde epilepsi uzmanlığı Nörolojinin yan dalı olarak yaşama geçmiştir. Batıda akademik kuruluşlar insanları hastalık bazında uzmanlaşmaya yönlendirirken, bizde engel olmaya çalışılmaktadır. Biri çıkıp bilim dallarında neden yeni yan dalların oluşmasına engel olduklarını açıkça ortaya koysun. Türk Karaciğer Araştırmaları Derneği artık bizim ülkemizde de gastroenterolojinin yan dalı olarak Hepatoloji uzmanlığının açılması için gerekeni yapmalıdır. Önce sorun Üniversite-YÖK ekseninde çözümlenmeye çalışılırsa iş daha da hızlı gerçekleştirilebilir diye düşünüyorum.

Hepatoloji okuluna katılım ve izleme üst düzeyde idi. Özellikle Hepatoloji ağırlıklı çalışan konuşmacıların konuşmaları çok başarılı idi. Sunumların çoğu güncel konuları içermektedir. Program daha sınırlı bir alanda hazırlansaydı (örneğin karaciğer kanseri), uygulama (ultrasonografi) veya görsel gösteriler de programa ilave edilebilirdi. Ayrıca böyle bir toplantıya pediatrik gastroenterolog-hepatolog, radyolog, onkolog, patolog vs katılımı da sağlanabilirdi. Böylece bilimsellik artırılarak motivasyon verilebilirdi. Okul programına mutlaka araştırma sunumu konmalıdır ki gençler bilimsel yarışın ne olduğunu kavrasınlar.

Ülkemizdeki binlerce sorundan biri de dil sorunudur. Bilim dili İngilizce olabilir ama bizim için en sağlıklı düşünme dili Türkçe’dir. Bu nedenle dilimizin de bilim dili olması için de katkıda bulunmalıyız. Hala bazı konuşmacılar konak nedir, konakçı nedir bilmiyor. Örneğin hastanın konakçı, virüsün konak olduğunu bilmek için dünya çapında bilim adamı olmaya gerek yoktur. Anlıyorum, bazıları inatları nedeniyle ölmeden değişmeyecekler. Oysaki değişim insana ayrıcalık kazandırır.

Genel gastroenteroloji pratiği yapanlar her şeyle meşgul olabilir ama akademik ortamda herkesin her şeyle ilgilenmesi, herkesin aynı şeyi yapması, bilimde öncü ülkelerde olası değildir. Ama bu ülkede, hastalık halinde, herkes aynı şeyin peşindedir. Bu durum hem üniversiteye hem de insanımıza zarar vermektedir. Karaciğeri kurtarmanın yolu onun dilinden anlayan Hepatolog yetiştirmekle mümkündür. Maalesef son 50 yılda, yeterince, bilim sevdalısı ve araştırmayı yaşam tarzı olarak seçen bir kuşak yetiştirilemedi. Bunun temel nedeni ülkedeki bilim karşıtlığıdır.

Toplantı yapmak, toplantı yapmamaktan çok mu çok daha güzeldir? Her toplantı bilimin önemini sergilediği kadar genç kuşakların da bilime tutkun hale gelmesi için motivasyon verimlidir.

Artık bu ülkede de Hepatoloji uzmanlık programı açılsın. Şu-
raya buraya 50 binler, yüzbinlerle ifade edilen kadro açılacağına, bu kadrolar yan dalların dallarında oluşacak yeni uzmanlık alanlarına ve doktora programlarına verilsin ya da verilmemesinin nedenlerini çıkıp açıkça yanıtlasınlar.

Saygılarımla
Prof. Dr. Ali ÖZDEN

Hulusi Behçet Konulu Türk ve Tunus Pulları